

Vad har hänt?

Den förste socialdemokratiska landskapsstyrelsen blir talmannen i riksdagens andra kammare, Bernhard Eriksson i Grängsberg, som utnämns till hövding i sitt eget län, Kopparbergs, där han redan länge varit allas allt i allo. Utnämningen har mötts med sympati. Men det blir tråkigt för riksdagsläkarna om följden skulle bli, att de måste gå miste om hr Erikssons breda gemyt och trygga godlynhet på talman-platsen.

Mindre bifall skordar regementet däremot för sin miniatyrbeskrivning. Herr Hults från Adalen före detta föstmö vill träffa honom en vecka tidigare än han annars skulle blivit frigiven och har därför ingivit en nådansökan, vilken hon nu devis förnekar. Och naturligtvis hade regeringen med sina premisser, trots vederbörande myndigheters avstyrkande, svårt att säga nej. Saken är fatal.

I detta sammanhang märkes att landsfogden Pählman, som genom sina feldespioner bidrog till Adalstolckornas omfång, endast dömdes 500 kronors böter.

Fortsatt arbetsfred är tryggt även inom pappersmassaindustrien, där de allmänna avtalen, som utlöpa den sista oktober, blivit förlängda. Omkring 30,000 arbetare beröras av dessa.

FRAN DEN HANDELSPOLITISKA FRONTEN är det nämna att Finland anslutit sig till Oslokonventionen och att Sverige beslutat upptaga traktatförhandlingar med England och Tyskland. För detta ändamål utsågs i tisdagens extra konförförhandlingsdelegationer med direktör Björn Prytz och generaldirektör Nils Wohlin som resp. ordförande.

OM MAN FINLASTE ANNONSERNA i dagspressen i tisdags kunde man räkna hitta följande:

SVENSKA LÄKAREALLSKAPET den 1 november 1932.

J. Olow. En medicinsk etikettsfråga. I samband med frågan om abortprovokation på medicinsk indikation.

Lekmännen vet inte så mycket mer om den medicinska etiketten än vad man möjligen lärt av Molière. Men att det icke hos någon av dem som halt med formuleringen av denna annons att göra funnits den snabba instinktiva förståelsen för det cyniska i denna formulering, det är förvånande.

IDANMARK har Folketinget upplöst och nya val äro utsatta till den 16 november.

AVRUSTNINGSKONFERENSENS ARBETE är fortfarande blockerat. Den beramade fyrmaktskonferensen tycks stranda på Tysklands vägran att fara till Genève. Och Nationernas förbund har det inte lätt. Mussolini kallar det för en sjukling som man inte får överge. Urtima sammanträde äger rum i november. Sir Eric Drummond har nu lämnat sin

En fråga till medhållare och motståndare.

Sju ryska kvinnors öden.

Vera Zasulich.

Ge äkt på en bok — bland andra utkomna böcker — i svart och vitt, där en kvinnogestalt tungt och långsamt tycks skrida fram, blicken smärtsamt riktad mot ett mål, som den dock inte urskiljer. Det vita ansiktet är inra-

mat av den svarta ylleduken, kroppen är höjld i den långa, tunga kragen. Därunder är revolvern, som hon med säker hand lyfte mot Trepoff, kommandanten över Peter Paulsängelbet i det gamla Petersburg, han, som missandlat och skymfat en politisk fånge. Ty kvinnan på bokens titelsida är Vera Zasulich, tillhörig den ryska revolutionsperioden på 1870-talet, genombrötstiden, präglad på särskilt sätt av sina kvinnor. Vi minns hr Krapotkina¹⁾ skildrad dem ur sitt eget minne: de unga flickorna, ofta från adelsghosden, som klippte sitt hår och drog på den grova mörka ylleklädnaden och gick ut till folket.

Under Vera Zasulichs bild på bokens omslag står titeln, i röda bokstäver: Sju kvinnor ur den ryska revolutionens historia. Ellen Michelson har här till korta, gripande biografier samlat uppgifterna om dessa kvinnors öden.

Sojza Bardina är den första, den gladdaste, den friskaste, den som år 1877 höll det första socialistiska programtalet inför en rysk domstol. Fem år därefter, efter deportation, flugt och återvunnen frihet sitter hon inträpen i en rumskula i Zürich. Där gör hon tyst och ensam slut på sitt liv.

¹⁾ Furst Peter Krapotkina. En anarkists minnen. Björck och Börjeson.

(Forts. å sid. 6.)

befattning som N. F:s generalsekreterare och till ställföreträdare är mr Josef Avenol utsedd. Därjämte fem representanter av olika grader och representerande olika nationer. En förskjutning synes härmed ha ägt rum i den riktningen att sekretärernas företrädare sina respektive länder och icke, såsom ursprungligen avsågs, främst äro N. F:s egna tjänstemän. N. F:s styrka befordras tydligen icke genom sådana tendenser.

DE AMERIKANSKA VALKAMPANJEN nalkas sin klimax. Hoover synes gå sitt tragiska öde till mötes. Vald för fyra år sedan, medan han och hans land ännu stod på höjdpunkten av välstånd och berömmelse, anses han nu stå inför ett säkert fall på grund av depressionens jätteolycka. Då Roosevelt nu tilläts bli vald med 386 elektorsröster mot Hoovers 145, så beror det inte så mycket på någon tro på Roosevelt, utan på ett avståndstagande från syndabocken Hoover. Någon djupare förändring i samhällets ekonomiska struktur kommer Roosevelts presidentskap säkert heller icke att medföra. Den kommer kanske först 1936 — genom ett nytt parti.

DE TREDJE RUNDA BORDSKONFERENSERNA sammanträdde i engelska Overhuset med 40 indiska delegater — i stället för 108 sista gången. Delegaterna äro utnämnda av regeringen och skola representera prinsar och kapitaletter, hinduiska och mohammedanska sektorer. Vid konferensen helt orepresenterade element blir arbetare, kvinnor, säker, kristna indier och nationalistiska mohammedaner. För att inte tala om Nationalkongressen, som regeringen står på krigsfot med! Med dessa sina utnämnda delegater skall nu regeringen göra ett valvilligt försök att komma överens i de frågor som ännu återstår att avgöra. Men den stora frågan kvarstår: skall denna överenskommelse mellan brittiska regeringen och dess indiska delegater bli antagbar för kongressen eller landet i sin helhet?

HUNGERDEMONSTRATIONERNA I LONDON, bl. a. riktade mot de nya behovsundersökningarna av de arbetslösa, ha ouppörligt framkallat våldsamma sammardrabbningar mellan polis och demonstranter. Arbetslöshetsförhållanden unge ledare Hannington anhölls och slogs, Times förklarar att demonstranterna äro välklädda och bräka i onödan, men faktum är att Londons polis och regementet gång på gång legat i alarmberedskap.

Det är svårt att skriva historia.

En ström av folk betraktar Gustaf Adolfsrelikerna i Nördiska museet. Jag följer med den och stannar inför de blodiga, genomskjutna kläderna i den upplysta möntern som är samlingsens huvudnummer. Här är alltså det äldhuds-kyllert man läst om i skolan. Det är något rörande och gripande i tanken att han på vars liv allt berodde gav sig rakt ut i handgemängel utan det skydd som annars var brukligt i dessa krig, så värnlös i all sin storhet och makt, nästan utmanande ödet.

Men plötsligt medan jag står där rinner mig något i minnet. Jag märker att jag faktiskt har ett personligt förhållande till detta äldhuds-kyllert. För säkerhets skull slår jag i katalogen. Alldeles riktigt. »Sist kommet i samlingen är kyllert som efter slaget synes hamnat i kejserlige befälhavarens furst Octavio Piccolominis ligo, men 1679 befinner sig i kejserlige konstskammaren i Wien och 1920 med storlaget ädelmod skänktes hit av den österrikiska staten såsom tack för svenska Rida Korsets hjälteverksamhet under och efter kriget.»

Om jag nu gör en kommentar till denna intendent Cederströms redogörelse för hur kyllert kom till Sverige år 1920, så är det för att visa hur det oändligt lilla och oändligt triviala också kan ha sin del i historien, fast det för det mesta faller bort i de officiella redogörelserna.

Det var en vinterdag år 1920 som jag fick ett uppdrag av den officiella svenska personen som var särskilt intresserad av att kyllert skulle förvaras till Sverige. — Dom gör svärigheter med att ge giran sig Gustaf Adolfs kyllert, sade han. Kan inte ni som dam under hand ta reda på om det finns något, någon liten vänlighet eller tjänst man kunde bevisa högsta vederbörande för att göra honom mera tillgänglig för sympunkten att Österrike bör skänka oss kyllert.

Ja, jag lovade utträtta uppdraget. Det föreföll mig så naturligt, hela tillvaron i Wien då var uppbyggd på officiella tjänster och gentjänster, så det hade jag efter några månader i Wien fullkomligt vant mig vid, helst det gjordes så mänskligt och med en sådan finess av dessa österrikare som jag älskade och beundrade.

Jag gjorde genom en god vän mina för-

frågningar hos den dam som stod högsta vederbörande närmast och fick det besked att ingenting på jorden skulle kunna vara henne till mera glädje och lisa än om hon finge en ordentlig sats strumpor. Hur mycket kyllert nämndes i det samtalet kommer jag inte ihåg nu, antagligen mycket lätt, kanske inte ens i ett direkt sammanhang, sådant kunde de sköta på övertärfritt sätt, mina österrikiska vänner. Men vad jag minns var den överläggning som sedan tre svenskar höll i ett litet hotellrum om denna politiska fråga, sittande i en säng. Kanske var svaret vi fått ett besked skämt bara, men vi togo det på allvar som svenskar göra. Vi tyckte inte att vi behövde anlita svenska myndigheter för att reda upp situationen, utan vi togo fram våra plänböcker, räknade våra goda svenska femmor och såkade ihop av dem så det räckte till säkert ett, kanske två kilo ullgarn. Den ena av oss skulle fara till Schweiz, hon fick pengarna med sig, där köpte hon ett ullgarn som inte fanns att få i Österrike och i sinom tid anlände det i någons packning till oss och överlämnades till ritter ort.

Vi hade en viss glädje av att göra detta, kanske för att vi tyckte att viast skulle svenskarna ha det där kyllert, men också för att vi tyckte att en man som har på en oerhörd börd skulle ha hela och mjuka strumpor. Och för att vi ville visa att vi hade lärt oss det fram kunde tala om ullgarn och stora tröjor i samma andtag. Eller hur Gerda och Nadja, var det inte så?

Jag förmodar att ni glömdes hela saken lika fullständigt som jag i allt vad vi upplevde under nödvintern i Wien. Att ni skulle jag mera i förbigående reflekterade: sja kors, det var ju bra att det gick, då vi en tid senare hörde talas om att österrikiska staten skänkt oss kyllert. Det djupare sambandet mellan historien om ullgarnet och kyllert vill jag inte lägga ut. Det där gaparket har aldrig officiellt existerat och kanske har det ingenting med den högtidliga tackamhetshandlingen att göra. Inte ens i en så närstående historia, där man själv varit med, kan man svara för de innersta sammanhangen. Det är svårt att skriva historia. Devinez.

Rätt hyllning
— till Gustaf II Adolfs-
jubileet.

Ett försvar för ideal-
borgerlighet.

Carl Björkman:
Borgerlig livssyn.
Av Hagar Olsson.

Ellen Michelsens bok
Sju kvinnor ur den
ryska revolutionens
historia.

Annäles av Honorine Hermelin.

De okända soldaterna.

Av Klara Johanson.

Ett svar på två repliker.
Av Dr. Alf Ahlberg.

Hemslöjdens utställning.
Av Eva Schmidt.

Upplagan åtföljes
av en bilaga.

AKTIEBOLAGET
KOL och KOKS

Telefoner: »KOL och KOKS»

Läckert och hälsosamt
är smörgåsarbrödet
UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.
Undvik efterspningar!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
*Elin Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorable Hermelin.*

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Trievaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. N. 48 42.

Den 5 Nov. 1932.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: *Eva Andén,
Norrandsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM*

Specialitet: Familje- och arvsaker
Boutredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

Folke Forsanders Advokatbyrå

Regeringsgatan 27—29, 3 tr., hiss
STOCKHOLM
Tel. N. 94, N. 93 (20 00 94, 20 00 93)
Innehavare: *Folke Forsander*
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund
Specialitet: Trafik- och skadestånd-
smål, Familje- och Handesrätt.

LÄKARE

Inlett genom Stockholms Läkarsällning.

Med. Dr. JOHN NÆSLUND

Kvinnosjukdomar och förlösningar.
Mottagn. vard. 3—4 eller efter över-
enskommelse. — Tel. Kh. 19 09.
Norr Mälarsänd 58
(ingång från John Ericssongatan).

Doktor Alma Sundquist

har återtagit praktiken och flyttat
till Sibylliegatan 23.

Doktor Sofia Allewin

Invärtes sjukdomar, lungsjukdomar.
Mottagning 2,30—3,30 samt efter
överenskommelse pr tel. Vasa 20770.
Sveavägen 104.

Doktor K. A. Fries

MEDICO-ELEKT. INSTITUTET,
Nyborgatan 9, Tel. 746 87.
Specialitet: Invärtes sjukdomar, led-
och muskelsjukdomar (gikt och reumatism),
nervväk (ischias och ansiktsvärk), cir-
kulationsrubningar.

TANDLÄKARE

Per-Einar Fryklöf

Norr Mälarsänd 76, 7 tr.,
Möttagn. kl. 12.30—1.30, 6—7 e. m.
samt pr tel. Kh. 342 46.
Låga taxor. Rådfrågn. kostnadsfri.

Tandläkare

Eva von Heideман

Mottagning enligt överenskommelse.
Östermalmsgr 5, 3 tr. Tel. 736 54.

Tandläkare

EDVIN HINDERS,

Medl. av Sthlms Tandläkarförening.
Torsg. 41 (Med. Odengat. o. St
Eriksgr.). Mottagn. enl. överens-
kommelse (även Söndag).
Tel. (3) 878 70.

Rätt hyllning

Gustaf Adolfsminnets firning är inte bara en officiell historia. Det är nog inte heller en hela folkets gemensamma angelägenhet, men en angelägenhet åtminstone som angår en mycket stor del av svenska folket. Gustaf Adolfsfesten är också en outtömlig gestalt att fördjupa sig i. Olika tider se och framhåva nya sidor i hans lev och verk och se det i olika belysning. Forskningen blir inte färdig med honom och inte heller diktarna eller skolbarnen. Vid de jämna århundradena blossar detta intresse upp i särskilt hög låga så som nu.

Om det gräspräglade officiella Sverige erinrar sig att det var med som gymnastier och studenter och bar faklor, sjöng och hurrade vid trehundraårsminnet av Gustaf Adolfs födelse den 9 december 1894 och besinnar vad som rymdes inom denna tidrymd av 38 år av världsbestämmande händelser i vilka han grep in, måste det få en varm klangbotten för sina tal.

En stor historia kan vara en lycka och en olycka för ett folk. Att icke ha någon historia men vilja skaffa sig en är mera eggande för ett folk än att ha en historia och skola leva upp till den. Faran är som till exempel för svenskarna att bli ett tillbaka-

blickande folk; om man inte förs tar upp konkurrens med sina i jämförelse med nuet så gott som otrofiga minnen, då flyr man till dem och sveper sig i dem för mycket. En annan nära till hands liggande fara för dem som vilja något utöver firningen av minnena och önska på nytt erövrå rätten att vara stol över dem, är föreställningen att en ny svensk kraftutveckling måste vara en upprepning av tidigare och nödvändigt gå ut på en ny Östersjöhegemoni.

Men det nya som vore likvärdigt med det gamla måste vara lika nytt som det gamla en gång var.

Gustaf Adolf representerade upp-
roret mot sin tids enhetssträvanden i Europa som byggde på och räknade med världslig och andlig despotism och våldshegemoni. När vår svenska kyrkas officiella representant vid en Gustaf Adolfsfest i Bayern i somras yttrade om Gustaf Adolf att han föregripit den ekumeniska tanken med flera hundra år, måste detta ha låtit fantastiskt i den katolska världen som lyssnade i radio. Att han sökte ena splittrarna inbördes och anförde dem, överskyler ju icke att han stod i opposition mot den kyrkliga enhetstanken. Om någon var ekumen, så var det hans dotter Kristina och inte han.

Men om den tidens tanke var upp-
roret mot en påtvungen enhet, en er-
övrad makt, så är vår tids tanke ett frivilligt samordnande till en enhet som ingenting har med erövring att göra. En enhet i vilken de enskilda staterna uppehåller den suveränitet som uttrycker i rätten att föra krig på eget bevåg och skaffa sig rätt själv men behålla en högre form alldeles den vapenlösa människan kan ha en högre form av suveränitet än den beväpnade.

En rätt och värdig hyllning åt Gustaf Adolfs minne vore om svenska folket kunde genomträngas av denna nya tanke, leva och våga för den, så som han och hans folk levde och vågade för sin tids stora tanke.

ELSA HAMMARSTRÖM

Fiskalärer — Stockholm
OSTGÖTAGATAN 31
Hörnet av Tjeböhus
Huvudaff. Tel. S. 882, S. 520 19, Bost. S. 146 52

SVEDENBORGSGATAN 7

Teknik Söder 237 80
Finsk fisk inkommer dagligen direkt från Göteborg och skickades till dagens lägsta priser.
Varens bemsändas.

FOTOGRAFERA EDER HOS

Ateljé Anderson

St Eriksgatan 65. Obs! N. b.
Tel. Kh. 301 48.
Oppet: Vardagar 9—6 e. m. Söndagar 1—4 e. m. Annan tid efter överenskommelse.
Passfotografier utföras.

Kungsholmens Slöjdfabrik

Agnegatan 36 (f. d. 12)

(invid Fleminggatan) — Tel. 502638.

Försäljer till lägsta priser:

KORG- och FURUMOBLER,

TRÄSLÖJD, TRÄDGÅRDS-

MOBLER.

Herr- & Damskrädderiet

33 PIPERSGATAN 33
Tel. Kh. 304 07

utför alla slag av Herr- & Damskrädderi. Herrkostymer Kr. 58.—, Damkappor Kr. 35.—
Pressning och reparationer utföras.
L. KVART.

Utan motbok.

Den olagliga rusdryckshandlingens inverkan på frekvensen vid alkoholistanstaltarna har varit föremål för en undersökning, som på begäran av Rikskommittén mot den olagliga rusdryckshandlingen utförts av direktören vid statens alkoholistanstalt i Vemgarn, *Hardy Göransson*. Direktör Göranssons erfarenheter ha lagts fram i en redogörelse av vilken det framgår att de på alkoholistanstaltarna intagna till stor del komma från de motbokslösa skador. Av 150 personer, som under en viss tidsperiod in-
togos å en erkänd alkoholistanstalt, innehade endast 19 procent motbok.

Bland de olika möjligheter, som en person utan motbok har att erhålla sprit, omnämnes först och främst det trots restriktionerna vidrigt fildande pilnerdricka. Produktionskostnaden för denna är densamma som konsumtionen, uppgår till inemot 500 miljoner buteljer pilnerdricka per år. En mindre del av denna kvantitet förtäras såsom måltidsdryck; den större delen däremot tjänar såsom berusningsmedel. Den enskildes konsumtion kan ibland antaga fantastiska proportioner — upp till 60 å 80 flaskor per dygn! En dagskvantitet av 20—30 flaskor bör icke till sällsyntheten. Många försäljare av pilnerdricka synes icke hava ringaste försyn för pilnerdricksförordningens restriktionsbestämmelser. Pilnerdricka kan därför åtminstone i städer och större samhällen erhållas i obegränsade kvantiteter.

Den lättömliga rödspriten har också blivit en begärlig dryckessvara och även de yngre inrangeras så småningom bland rödspritsförbrukarna. Direktör Göransson omtalar en tjugouöring som nyligen berättade att han i sällskap med fyra kamrater på 3 dagar druckit 6 liter. Även andra tekniska preparat, härvarren, essenser etc. är uppskattade som dryckesvaror.

Det är ganska vanligt att personer, som själva inte äger motbok kan få överta någon annans mot bok kontant ersättning. I andra fall har motboksöverlåtelser sin rot i missriktat medlande; man tycker det är synd om den, som ej får motbok. Om han är egen företagare — t. ex. affärsman eller lantbrukare — är omgivningen färdig att beteckna systembolagets handlingsätt såsom överrepp och eggar hopplöst mot den som till att skaffa sig åter sitt »taga oborgerliga förtroendet».

Det är troligt, att många motboksöverlåtare i andra avseenden äro byggliga och oförvilliga, säger hr Göransson. Till följd av okunnighet om alkoholens verkning — bland annat vissa vidkvepliga föreställningar om dess oömlighet — sakna de emellertid förmåga att se tydligt på dessa frågor. Upplysningssverk-

Restaurang Port Arthur

Blekingegatan 40
Telefon Söder 34784
Bra matställe

samheten har därför vida, oarbetade fält just här.

Tre ting bör särskilt klargöras. Den omständigheten, att en man icke har motbok betyder icke att han är mindervärdig, föraktlig eller i saknad av medborgerligt förtroende; utan innebär endast detta, att han för egen och andras välfärd skull ej bör och får använda alkoholi. Motboksöverlåtelser är ett brott i juridisk mening och såsom sådant belagt med straff. Motboksöverlåtelser ådrager sig vidare ett tungt moraliskt ansvar; långt ifrån att vara ombärglig är alkoholen för vissa människor en brygd, som slår deras liv i stycken.

Självallet kräver också spritsmuggling och hembränning sina dryga offer. Spritsmugglingen är i huvudsak lokaliserad till kuststrakterna. Över hembränningen klagas från skilda delar av vårt land. Huvudsakligen torde denna brottsliga handling vara lokaliserad till skogsbygderna i västra och norra Sverige. Tingsre-
fater från dessa trakter innehålla skrämmande långa listor på dömda hembrännare.

Utövarna av denna häringsgång stå merendels på sidan om samhället. Detta tillika med den tjusning, som i många ögon omge det otilltåna, särskilt i fråga om alkohol, har lockat till att framställa hembrännaren såsom typen för den obändige, kraftfulla, frihetsälskande svensken. Ingenting kan vara oriktigare. Hembrännaren är i de flesta fall rent kriminell eller en förkommen eller allmänt avsigkommen stackare.

En förbättring av nykterhetstillståndet är i nuvarande läge beroende på i vad mån den illegala spriten, de tekniska preparaten och den ymniga tillgången på pilnerdricka kunna dämpas upp, slutar dir. Göransson. Lyckas det, kommer detta att gynnsamt återverka även på andra områden av samhällslivet. Kampen mot den olagliga rusdryckstrafiken är nämligen icke blott en kamp för nykterheten. Den är en dräneringsåtgärd i stort och riktar sig mot lastbarheten i dess olika former, mot brottslighet, sjukdom och ekonomiskt förfall.

Reservoirpennor

med åka 14 karats guldpennor borts-
lump till 2.50 pr styck.
Franco vid forskottslivid.

J. A. PERSSON

Box 2060. Stockholm 21.

Fredhälls Färghandel

hörnet av Rålåms- och Vitalisvägen,
H. S. B:s hus.

Hyresgästernas närmaste och bäst sorte-
rade inköpskälla på platsen.

Sjukvårds- & förbandsartiklar,
Dammuggare uthyrs.

Bosättningsaffären

Franzens Ejfr. A. B.

FLEMINGGATAN 31. Tel. Kh. 18 13.

REKOMMENDERAS.

Största sortering på Kungsholmen i kristall, glas och porslin, nyssilver, rostfri

knivar, koppar-, bleck- och aluminium-
varor samt övriga hushållsartiklar till
konkurrenskraftiga priser.

Specialitet: AKTA BORDSSERVISER.

Sybehörsaffär

OLGA MARKLUND.

Vitalisvägen 10 (hörnet av Rålåmsvägen)

(H. S. B:s hus). Tel. Kh. 357 30.

Rekommenderas i dråge hyresgästernas
bendiga höghölm.

Frälsningsarméns Alkoholisthem

Kurön

(Åtnjuter statsbidrag)

Två timmars ångbåtsresa från Sthlm.

Prospekt och föreskrifter skickas från
Socialskaffarens, Östermalmsg. 24, Stockholm.

Liliesjöbbs

Parfumeri- och Sjukvårdsaffär

STOCKHOLM

Butiker:

Fridhemsgratan 16 — Tel. Kh. 59 82.

Hantverkaregatan 85 — Tel. Kh. 55 85.

Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.

El. värmekuddar — Kattsöknin

Kameliärsartiklar — Urinbehållare

— Sanitetsbyxor för damer —

Allt i bränchen.

LARSONS PÅLSVARUAFÄR

Västmanngatan 36 (Hörnet av Odengatan)

Telefon Vasa 63 52.

ALLA SLAGS PÅLSVAROR TILL

BILLIGASTE PRISER. REPARATIONER

UTFÖRAS OCH BILLIGT.

Kredit valdas.

Hagar Olsson:

Ett försvar för idealborgerlighet.

Den fördomsfrihet och friska moderitet som präglar Nya Dagligt Allehandas litterära bilaga är ett verk av doktor Carl Björkman; tack vare honom har bilagan blivit ett fristående kulturorgan av högsta kvalitet, ombärligt för var och en som förutställningslöst vill orientera sig i samtidens kulturliv. I kören av svenska litteraturkritiker särskiljer sig också Carl Björkmans stämma genom sin kultiverade ton. Han är i sin kritik fri från all plump gåspårande och all lust att knipa applåder; man har alltid behållning av att läsa hans kritik, ty den är skriven av en person som älskar dikten mera än sig själv. Utan att förfalla till färglös objektivitet har han redligen beflitat sig om »den enda eviga grund för allmän rättvisa» som Thorild angav: Att taga var sak för vad den är.

Det är med samma egenskaper Carl Björkman vinner läsarens intresse såsom författare till den kritiska studien *Borgerlig livsyn*, vilken nyligen utkommit i serien Frontens bibliotek. Intellektuell fördomsfrihet och personlig ärlighet präglar varje rad i denna skrift, som på en gång är en lovsång till och en svidande vidrättning med svensk borgerlighet av i dag. Vad författaren främst synes ha syftat till är borgerlig självprovning och självbesinnning. Han vill rädda det borgerliga livsidealet, emedan det är honom själv dyrbart och synes honom äga betingelser till fortsatt blomstring; och han har mycket riktigt insett, att en räddning är möjlig endast om udden av kritiken från anti-borgerligt håll brytes genom självkritik inom det egna lägret.

Han riktar följaktligen en skoningslös kritik mot »borgerlighetens marodörers», mot alla dessa representanter för borgerligheten inom olika grenar av samfundslivet — industripampar, finansmän och societetsflabbar såväl som den borgerliga diktningens tama efterägare och hela den loja, liknöjda och självtillräckliga borgerliga medelpositionen — som genom sin egen livsföring, sina ljusskygga handlingar, sin profithunger och sin för det gemensamma skadliga privateogismen bringar borgerligheten i vanrykte och sönderfräter dess sunda kärna, till ogemort nöje för dess vedersakare. Det vittnar om personlig omtygighet och rakryggad karaktär att författaren inte drar sig för att nämna aktuella exempel och gå till grunden med företeelser, som knappast någon annan av borgerlighetens försva-

rare skulle våga ha mer än en tanke om — den av klassgeoismen förestavade. Som ett belysande exempel bland många kan hans uppfattning av händelserna i Ådalen framföras. Han brännmärker den gängse borgerliga uppfattningen och tar arbetarnas i försvar: »det gällde den gången en riktig känsla av motvilja mot ett professionellt strejkbrytarslöder, som redan genom sin existens skapar en out-härdlig atmosfär inom svenskt arbetsliv».

När det gäller borgerlighetens försvar blir författarens framställning oenkligen mera affektbeholden och mindre klar i linjerna. Man kan förstå det, men det är inte till förmån för den intellektuella utredningen. Man får vid läsningen ett något förbryllande intryck av att författaren intellektuellt hör hemma i ett modernt, anti-borgerligt läger, men står i känslöbetonad relation till den borgerliga miljön, ur vilken han utgått.

Man fästet sig särskilt vid att författaren med en nästan barnslig iver försöker insamla alla tänkbara dygder, all etisk hövud, över huvud alla organiska och livsfrämjande makter inom borgerlighetens gränser. Genom att obönhörligt utvisa alla »marodörers», genom att såsom icke-borgerligt stämpla allt det fula och fala och egoistiska som den borgerliga världen har att uppvisa, och i stället bevekande föra fram bilden av *idealborgeraren*, gör han borgerlighetens gränser så svävande, att man till slut inte vet inom vilken fälla man befinner sig. Allt det älskvärda i mänskonaturen, allt det friska, sunda och naturliga, betecknar han såsom »borgerligt»; endast det rotlösa, negativa och förrädiska stannar utanför »borgerligheten». Den sociala och ansvarskänslan, omsorgen om »de miljoner, vilkas arbete vi i så mycket ha varit tacka för vår lycka», anser han vara i lycklig frammarisch på borgerligt håll, och beklagar därför djupt att »den lugna, kontinuerliga utvecklingen av det förkättrade kapitalismhället plötsligt avbrutits» — utan att alls ta i betraktande, vad det är som försäkrat denna samkänslans frammarisch på borgerligt håll, och hur lätt och lustigt den skulle upphöra, ifall arbetarna i förutsättningen inte satte hårt mot hårt. Eftersom han opererar med idealborgerlighets, utgår han ifrån att borgaren endast är besjälad av den goda viljan och med glädje skall se arbetarstammens uppgång till borgerliga livsförhållanden (naturligtvis utan tanke på de

utjämmande offer detta skulle innebära för den borgerliga klassen).

Medvetet eller omedvetet ignorerar författaren den omständigheten, att den sociala striden är en strid om ekonomisk makt, om inflytande och positioner. Hans försvar rör sig på ett etiskt plan, som väl kan vara avgörande för individens ställningstagande — till vilken klass han än hör — men som inte fäller utslaget i den sociala striden, lika litet som soldaternas moraliska sinnelag faller utslaget vid fronten. Där gäller det endast: Vem har de största maktresurserna i sin hand?

Det skulle otvivelaktigt ha varit till fördel för den intellektuella begreppsutredningen, om författaren närmare preciserat, vad han menar med »borgare» och »borgerlig». Det händer ofta att man vid diskussioner rör sig med svävande

Tidevarvet är beslutet att leva

— trots de tryckta tiderna — och att kämpa vidare för sina idéer.

Ni alla som anser att Tidevarvet har en uppgift att fylla och som vill hjälpa oss att göra tidningen känd och spridd, insänd ett bidrag till

Tidevarvets Reklamkonto Postgiro 55160

Kom ihåg att även små bidrag kunna summera sig till en stor hjälp.

Använd medföljande giroblankett.

Dr. Ivar Harrie i Radio om

HANS LARSSON: Gemenskap

Hans Larsson är den ende som har kompetensen inne att vara den svenske Sokrates.

Han är att räkna bland Sveriges klassiska författare. Han behöver ej söka ställ, därför att han har ställ. Hans tänkande ligger i den klassiska linjen.

7: 50

BONNIERS

Stockholms Fysikaliska Kuranstalt.

Humlegårdsgatan 18, 1 tr.

Skodsborgsmetod.

Effektiv kurbehandling av gikt och reumatism, nervsvaghet, ämnesomsättningsjukdomar. Herr- och damvårdning. Begär prislista.

Tel.: 754 44, Norr 678.

begrepp, och följden är vanligtvis den, att det blir en diskussion om påvens skugg: man diskuterar sina egna och sin motståndarens affektbeholdna uppfattningar snarare än ett teoretiskt avgränsat faktum. När Carl Björkman kritiserar borgerligheten, kritiserar han i själva verket det kapitalistiska systemets ekonomiska anarki; när han försvarar borgerligheten, rör han sig på ett helt annat plan, ett etiskt och allmänmänskligt plan, som naturligtvis skär tvärsigenom alla aktuella klassmotsättningar. Bland representanter hans »borgare» en klass, ibland en etisk människotyp — den s. k. »moderna» människans föregångare, ibland helt enkelt ett stånd — en representant för en viss livsföring och en viss levnadstandard. Därav den förvirrande känslan av att denna »borgare» är något som finns och inte finns — i varje fall något som man har svårt att få tag på och infånga. Han glider en ur händerna på de allmänt erkända mänskliga dygdernas breda våg...

Boken är så rik på erfarenheter, synpunkter och uppslag, att man med utbyte kunde diskutera med författaren nästan i oändlighet. Det kan naturligtvis inte komma i fråga i en recension. Men det är ett tecken på att boken är framsprungen ur ett levande sinne och har mycket att säga var och en — kanske inte så mycket borgaren, som fastmer medborgaren, den levande och fördomsfritt provande moderna samhällsmänniskan. Vad »den nya människans» — uppuxen i ett socialistiskt samhällskollektiv, mer eller mindre lösliten från den borgerliga familjekänslan, men i stället invuxen i nya organ för mänsklig samlevnad — kan prestera av etiska värden, därom kan detta försvar för en idealborgerlig livsyn naturligt nog inte ge en något besked. Istället ger den oss besked om vad »den nye borgaren» — den i modernitetens eld omformade och luttrade borgerliga individen — tänker och känner inför tidens allvarstygda problem. Man måste vara d:r Björkman tacksam för denna vidrättning med det gamla och denna prövosten för det nya — så nödvändig för oss alla, som i en tid av traditionella värden omvärdering ställts i edlinjen mellan det som varit och det som skall komma. Vår väg står inte klar för oss; det bästa vi kan göra är att rannsaka oss själva och lyssna till dem som söka avgränsa sig sin position inom tidens kaos.

En av dem är Carl Björkman; hans klaröga blick gör sig gällande inom den moderna nordiska bildningskretsen.

Svenska skolors fredsörening

riktar i år åter en vädjan till alla svenska skolor att som skolornas fredsdag högtidligt hålla den 11 november och utsänder ett litet häfte att då användas. Det innehåller bl. a. »Barnlek» av Jeanna Österdahl och »Det största av allt» av Ingeborg Wikander. Rekviritioner kunna göras genom föreningens expedition, Lilla Nygatan 4, Stockholm.

Samarbetskommitténs för fredsfrågor bibliotek och studierum, Lilla Nygatan 4, 4 tr., Stockholm, hålles öppet för allmänheten: dagligen kl. 9—17 samt tisd. och torsd. kl. 19—21.

Precis som "hembakat"

blir allt bröd från Hembageri Kajsa Warg.

MASTERSMÅLUGATAN 11

(Hörnhuset till Nonlandsгатan) Tel. 78 07 (10) 78 07

Reumatism

som yrkes- och bostadssjukdom.

De reumatiska sjukdomarna som yrkesjukdomar ha särskilt intresserat ryssarna, berättar d:r Gunnar Kahlmeter i en intervju i senaste häftet av *Social-Medicinsk Tidskrift*.

D:r Kahlmeter som nyligen återkommit från Paris, där han deltagit i den Tredje Internationella kongressen för bekämpande av de reumatiska sjukdomarna, redogör för vissa statistiska undersökningar, som gjorts i Ryssland rörande reumatiska sjukdomar i såväl leder som muskler. Bland annat visade man i siffror förekomsten av dylika sjukdomar hos industriarbetare dels inom nybyggda fabriker, dels inom fabriker, som stått kvar sedan tsariden och man kunde med stolt peka på, här ofantligt mycket förmånligare siffrorna voro för den förstnämnda kategorien.

Man hade även upprättat en liknande statistik gällande arbetarnas bostäder. I Moskva har man enligt den föregående officiella rapporten under de senaste tre åren byggt moderna, bekväma arbetarbostäder för en halv miljon människor. Hos de personer som bo i dessa nya bostäder kunde påvisas en mycket mindre frekvens av reumatiska sjukdomar än hos dem, som ha bostäder i de gamla stadsdelarna. Den ryska statistiken behandlade också sjukdomstrekvensen inom olika yrken.

Enligt doktor Kahlmeters egna undersökningar — vilkas resultat han hade tillfälle lägga fram inför kongressen — är förekomsten av kronisk ledgångsreumatism i Sverige betydligt mindre hos exempelvis industri- och transportarbetare än hos yrkesgrupper som jordbruks- och skogsarbetare samt fiskare. Minst förekommer den hos innearbetare, t. ex. affärs- och kontorsanställda.

Den viktiga frågan om yrkesjukdomar ligger i Sverige för närvarande så till, att yrkesinspektionen på Socialstyrelsens föranstaltande verksamt i en undersökning rörande vissa yrkesjukdomar. På yrkesinspektörens utlåtande har Socialstyrelsen utarbetat ett förslag till vissa åtgärder, som för närvarande är på remiss hos vederbörande myndigheter, arbetsgivar- och arbetarorganisationer.

Så såg jag Gud då jag var barn

berätta både innerligt och lustigt prof. Torsten Bohlin, Marika Stiernstedt, Jeanna Österdahl, Annie Åkerhielm, Emilia Fogelkloum och bolsjevikten Ture Nerman i IDUN. Kvinnorna kring Gustav II Adolf skildras i ord och bild i IDUN. Hemma hos greve Wachtmeisters på det praktfulla Kulla Gunnarstorp med ståtliga bilder av salar och salonger. Berättelse av Eilswig Thunberg.

Modekåseri om korta och långa påsar, handarbetsmönster att sy, sticka och virka. Råd för husmodrar om viner och vinstservering. Ni har behållning o. trevnad av

I D U N

Tandläkare
EMIL LINDBLADS
PRIVATKLINIKER
Stockholms största och modernaste tandklinik för alla samhällsklasser.
Östernalm:
Kommandög. 16. Tel. 728 50, 729 70
Kungsholmen:
Hantverkarg. 37. Tel. K. 37, K. 37 38
(Boasbyggnaden v. Kungsholms Läröverst)
Mottag. 8.30—9, 1.30—2, 6—7.
Tandvård behandlas hela dagen 8—7
Lördagar stänges 4 (sommarmån. 2).
Kostnadsfri rådgivning.
Endast exam. tandläkare.

Advokaten, Jur. Kand.
Majken Billjer
Regementsg. 8 (vid Moresobron).
Tel. 18 59 och 18 54.
MALMÖ
Familjerättsliga ärenden. Boutredningar, arvs- och testamentsärenden samt övriga juridiska uppdrag. Skriftliga förfrågningar bevaras omgående.

Edra Dräkter och Kappor
Beställer Ni fördelaktigast hos
J. EDV. LINDGREN
HERR- OCH DAMSKRÄDDERI
TEGNERGATAN 23 • TEL. N. 11881
Färdiga KAPPOR ställt till förf. Kredit ordnas.

Bagarstugan
HORNSGATAN 37 • Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGGAGATAN 65 " " 73 37
GGOTATAN 52 " " 53509

Pensionat Fredrikshov
Fredrikshovsg. 10. Tel. 791 34—739 48
Diet- och Vegetarisk kost.
Tyst och förnämligt läge, nära Djurgårdsbron och spårvagnshållplats.

Hällegårds Pensionat
Telefon Lidingö-Skärsåtra 4
Härlig rekreatiönsort.
20 min. från Humlegårdsgatan.

De okända soldaterna.

Av KLARA JOHANSON.

Den filial av riksförbundet Männs förenings som nyligen grundades i Göteborg har blivit framad med en uppmarksamhet som den egentligen inte från början gjorde skäl för. Landstörningen omfattade ju redan otaliga lokalavdelningar och fackliga sektioner, och nykomlingen tycks varken i anda eller syfte avvika från sin syskonkrets.

Om alltså inte Göteborgs första framträdande inre någon syrris har den dock efteråt skyndat att visa sig värdigt det förväntansfulla intresse värdet den välkomnades. Genom en tidsningsintervju med grosshandlaren Albrektsson göres vederligt att konstituerande mötet 18 oktober i sammanhang med valet av styrelse enades om en extraordinär skyddsåtgärd för de valda personliga trevnad. Man beslöt nämligen att utåt hemlighålla deras namn!

»Äro de rädda för sina fruar?» undrar den besviken intervjuaren. Ack nej, visst inte, det kan jag försäkra. Om herrarna själva vet det jag ju lika lite som andra obehöriga, men deras fruar känner ju... Man måste ana djupare motiv under M. F:s försats att med frimurartystnad värna sina fröendeman för offentligheten.

I alla händelser har svenska samhällskulturen riktats med en utvidgning av anonymitetens bruk. Och jag som trodde att nationen länge hade känt och praktiserat den ofärliga leken i dess möjligheter hela rika omfång!

Begreppet »anonym styrelse» kan i första sekunden låta främmande och därför något lite hemskt. Men efter-tanken skall skynsam klargöra att det bara betecknar en följdriktig tillämpning av den allmunt gånge och gillade tendensen att idka offentlig verksamhet i mörkrets trygga hägn.

Sedan många år tillbaka iakttag jag tankfullt svenska folkets namnlösa tapperhet. Gustav Adolf och Karl XII sammanlaga var knappast käckare än de våra dagars gemena som härjar i tidningarna. Dessa moderna stridsmän äger därtlill ett avjort företräde framför nämnda sekularhjärtar: deras ohämmade mod balanseras på det lyckligaste av en fullt motsvarande försiktighet.

Från statistisk synpunkt är det naturligtvis inkorrekt att identifiera de bilda anonymerna med svenska folket. Men vad annat kan man göra? Det går ju inte att få tag i dem och skilja ut dem från massan. Också uppträder de gärna som målsmän för ett större eller mindre kollektiv och buktalar i denna egenskap den allmänna opinionen.

Till krypskyttarna sällar sig allt talrikare flockar av skenbart oförargliga namnlösa, som inte förmår kuva begäret att meddela allmänheten någon liten historisk eller etymologisk upplysning, att kungöra något rör eller att vädra sina husliga bekymmer. Jag instämmer inte med dem som till äventyrs finner dessa trohjärtades blyghet älsklig och rörande. På sitt lilla löjliga vis bidrar den till att stärka rövaranonymitetens position.

De fria orden ur folkdjuret förklarar trogen oftast verkningslösa. Viktigt får de bara såvida de omhändertats, framhålls och legitimeras av journalistikens ordinära utövare, den kär som har till yrke och privilegium att njuta det anonyma ordets härliga frihet.

Att någon vem som helst av svenska folket borde man uppföra en monumentaltälv, där han skulle få vila som representant för alla våra okända pennsoldater. Och det gyllene epitafiet skulle lyda:

Namnlös och odödlig.

Kurs i engelska med språkskivor för 75 kronor

Vår kurs förenar två goda undervisningsmetoder, korrespondensmetoden och grammofonmetoden. Den omfattar 10 studieböcker, speciell grammatik, ordlista samt 15 dubbelsidiga språkskivor intalade av kända språkmän. Personlig granskning av svar på frågor i studieböckerna ingår i densamma. Hela kursen kostar: för enskilda 75:—, för studiecirklar är priset beroende på antalet medlemmar. Är Ni intresserad? Fråga —

kooperativa studieavdelningen Saltsjöbaden

Sänd i öppet kuvert frankerat med Sjörens frimärke.

Jag (och ..... st. av mina kamrater) är intresserad av kursen i engelska med språkskivor.

Namn

Adress

Nya böcker.

Förturat Strowski, litteraturprofessor vid Sorbonne, har i »Den moderna människans» djupellett det nutida samhället och kommit till det resultatet, att människan av i dag, allt framåtskridande till trots, icke är någon lycklig varelse, utan en ganska ynlig representant för släktet homo. Hon har gjort sig till herre över naturens krafter, vetenskapen och tekniken gör för varje dag nya landvinningar — möjligheterna till utveckling synas obegränsade. Men trots allt detta känner sig nutidsmänniskan osäker och hamnar i förtvivlan.

Den moderna människan är enligt Strowski ett offer för förelåda, som förvill hennes syn på livets reella värden och gör, att hon ej kan finna sig tillrädda i nuet och förtröstan se framtiden an. Men denna oroliga, jaktade människa är dock ert räddningslösa förlorad. Den sjukdom hon syns lida av är en inbillad sjukdom och det finns hopp om, att hon en gång skall vakna och inse detta.

Felet med den moderna människan, säger författaren, är att det förlutna intager en alltför stor plats i hennes medvetande — det förlutna griper för kraftigt in och påverkar det närvarande. Men att utplåna det förlutna för att göra det närvarande så mycket bekvämlare är ett företag, som har ringa utsikter att lyckas. Ty det förlutna och det närvarande går hand i hand i samtidens materiella och andliga kultur.

Författaren ser räddningen i en ny pedagogik, som från begynnelsen skall lära människorna att snabbt skilja mellan det väsentliga och oväsentliga i tillvaron genom att odla den hemlighetsfulla kraft in om, som kallas intuition.

Strowski avslöjar sig alltså, trots sin mörka syn på den moderna människan, som en verklig optimist, när det gäller människosläktets framtid.

»EVEN om man icke i allt delar författarens pessimistiska syn på det nuvarande tillståndet i världen, tycks man med av hans utmärkta framställningskonst, stora lärdom och förhoppningsfulla syn på människlighetens frögelse.

Den moderna människan är en god bok, en nyttig bok, intressant och lärorik.

»Nådens dag» är titeln på en roman, som för ett par år sedan prisbelönades av Natur och Kultur i dess romanpristävling. Författaren till romanen, Henry Peter Matthiis, är nu färdig med en fortsättning på denna berättad »Hjälten lever».

Författaren har lokaliserat romanens handling till ett norrländskt industrisamhälle, där arbetskonflikter utbrutit, som utmytna i en del oroligheter.

Centralfiguerna i romanen är en arbetare Erlandsson och rektorin vid en skola i orten. Erlandsson har med sitt liv som insats räddat samhället från en hotande översvämningskatastrof, och blir efter döden hjälten, vars minne lever och värdas av alla. Genom sin självuppförande handling har han fått en underbar makt över sinnet, som spelar in närhelst något viktigt avgörande skall träffas.

Rektorin har i livet varit Erlandssons argaste vederskare, men efter hans hjältemodiga död har han slagit om och söker nu utnyttja den makt, som den döda minne har över sinnet, för att främja sina egna speciella intressen.

Denna rektor, som åtnjuter den största aktning, har en gång anlagt en mordbrand, för vilken Erlandsson blivit anklagad och dömd. Rektor lever emellertid säker för alla misstankar och någon samsägelse har han inte. Det är ej förrän hans lustna kommit hemligheten på spåren, och vill att han skall ange sig själv, som han hamnar i en själslig kris, som slutligen medför hans äktenskaps tragiska upplösning.

Romanen är en arbetarroman och som sådan en av de bättre. Författaren har blivit beskyld för att han med alltför fotografisk noggrannhet återgivit en del händelser, varigenom romanen skulle bresta i konstnärlighet, men för den som ger sig tid att läsa med ro och eftertanke avslöjar sig Matthiis skildring som ett realistiskt konstverk av hög rang. Författarens framställning är fylld av liv och rörelse, och man läser boken med stegrad spänning. En underbar samling människotyper stiger fram från bokens bild och hela samhället står framför en i konkret verklighet.

48

Herbert Lindberg.
Förturat Strowski: Den moderna människans, Natur och Kultur. 3:75 kr.

Hemslöjdens utställning.

Et underbart bestickande mod! tänker man, när man vandrar fram genom de stora salarna ut hos Liljevalchs. Höga salar, av långa ut stora rum fyllda i flödande skiftningsrikt mängfald av svenska kvinnors arbeten.

När Hemslöjdsförbundet fattade beslutet att samla de flesta av de till förbundets anslutna föreningarna i en stor försäljningsutställning i Stockholm denna höst, var redan tiden av gunstlig och tiden av skräcktelnad sparsamhets- och orörlighetsanda för handen. Man vågade ändå, man kallade på de arbetande, de tråga. Särskilt är det de rutinerade, de konstnärliga och konstskickliga väver-skornas arbeten som här församlats på utställning. Från tak till golv, från vägg intill vägg lysa här de kulörta ylle- och linnevävarna i stillfulla, värdiga, djärva och skimmerande eller trolskt effektfulla färger.

Möbelyget är det som vill ge största vävningen i år, men möbelyget är inte längre stengerrätt eller enkelt blätt, ulligt, litet bårdat, litet rosenängsrandat — det är en tung och färdigud damast nu, en linne- eller yllekastad med tydlig och glans som brokad och sidenstoff, färger som stiga med nästan orientalsk prakt stundom och med ett skimmer i själva tygets fall som över djupt tjoekt siden. Vårt i svenska bondstugor och smågårdar likväl, svenskt lin, färger hämtade ur svenska skogsväxter.

En landskapsaga går genom några salar, de granna landskapsfärgerna är ett lysande festligt intryck. Den ortsbetonade slöjden kommer här till sin fulla rätt, den är ju också själva grunden, från vilken all hemslöjd vuxit ut och tack vare vilken man håller sin svenska stil.

Linnerummet möter vid ena sidan av landskapsagan. Hedersplatsen här tillhör i främsta hand Angermanland, Gästrikland och Dalarna.

Angermanlandslinnet har en enastående glans, och konstnären ett spinnvarn sinit som spindelvävarstrås lever kvar i Angermanlandshemmet mer än ansträddes. Man har dock icke lärt stoltheten över det fina materialet förlida till gåstadsbdukar allena. Här ligger också linne-lakan av s. k. premiärfärg, där den oändligt fina linnetråden spunnits ut i avlägsna bygder av gamla kvinnor, som allt ifrån sin barndom kunna konstnär att snurra ett spinnrockshjul. Dessa linnelakan av handspunnen garn stå icke i någon mån fabrikslinnet efter i finhet. Man visar också med berättigad stolthet fram en teduk, som är en underbar skapelse: tunnaste hemspunnen linnetråd bildar den rådentunnna väven, speisarne av gammalt ängermanlandsmönster har givits en stälgrå färg. Man har här tagit upp den gamla metoden med garnisfärgningen, den grå silverramen med dukens broderi i samma färg står i den vackraste ton mot linnets halvt blekta naturfärg.

Stora skulpturalbeter: mattornas sal. Östergötland, Uppland, Värmland äro starkast representerade här.

För mattornas material dominerar numer deciderat ut från svensk lantfärras. De många utställda mattorna visa, för många olika lokala traditioner i bestämd lokal stil göra sig gällande, dock finnes en mycket stor ömning; de orsbetodade mattorna klargöra, att våra klass-

iska svenska mönster fortfarande äro fullt moderna.

Det nya namnet för mattornas del har en avgjord värmänsklig klang men tillhör dock Östergötland. Präken *Greta Trolli* har komponerat det stora flertalet av de verkligt stolta rytmator och nöthärsnator, som Östergötlands hemslöjdsförening fört till utställningen.

Gotland fyller en vägg med skinn och pläder, särskilt bifällarne har här fått ett nytt och imponerande utförande i glansigt, långhärgigt färskinn, färgade till en järgnård botten inom svart ram.

Mora hemslöjdsförening har efter förebild från Zorngården velat låta ut, att ett furubords ädrade yta är en vackert sak, man duktar över den följaktligen icke i sin helhet, endast till den minimalaste del. Mora hemslöjd har sedan flera år fört fram som en ytterst själbar sak linne-garnityr, bestående av löpare med talkrullunderlägg och servetter, linnat vävt i dalalaker eller damast, prytt med dalaspetsar eller hälsömmar och broderi.

Mora deltagar också med flera olika nummer i utstyrelselvdelningen. En god idé: fullständiga linneutstyrlar i olika prislägen, så finnes bl. a. ett bord dukat med finaste damast, ett annat med dräll-artat duktyg, ett tredje dukat som lunchbord — linnebesparande bord med vävda och broderade talkrullunderlägg.

Det finns här också en stor sal som nu under novembermånaden torde komma att bli ganska populär: julkalappellen, där ingenting kostar över tio kronor.

En av utställningens mest framträdande nyheter äro de hemvävda kostymerna. Gotland, Uppland, Stockholms län och Dalarna utställa kostymtyper, ulstertyper och sporttyper, sömmaden har utförtrots de förnämsta stockholmskräddare.

Över huvud taget måste anses, att utställningen kraftigt lyckats i sin önskan att visa vad den moderna hemslöjden vill: att för det rent praktiska vardagslivet ge gedigna och starka varor. Här förelägger det som om man skulle kommit mycket långt. Dock häriska här tillika framträdande de förförande kvalitetsvaror, som kunna räknas att bibehålla sitt skönhetsvärde så länge en tråd finns kvar. Det är ganska länge det, det svarar det svenska gedigna hemvävsnadsarbetet för.

Eva Schmidt.

Maskinmärkning

Hälsön å gardiner, lakan, örgott m. m. Modern plissering, knapphål, fällning samt stoppning av duktyger. Lager av broderade örgott och nåsdukar.
Order till landsorten.
Elin Madéns Märkningsateljé
Härskelsgatan 14, Stockholm. (David Brunkebergströ).
Tel. i Norr 11905.

Svar på två repliker.

Av ALF AHLBERG.

Min reflexioner om Nexös i Tidevarvet återgivna, yttranden har framkallat ett par repliker, som jag i min tur ber att få kortfattat besvara. Låt mig då först erinra om att jag uttalade min avgjorda sympati med Nexös författarskap och just därför beklagade, att han föll yttranden, som avgjort diskrediterade hans politiska prestige. Låt mig också erinra om vilka yttranden av Nexö det var, som jag påtalade:

- 1) Den äldre generationen duger ingenting annat till än till att >lave handgranater.< När den icke får sin vilja fram >ställer den till krigs.<
- 2) Den socialdemokratiska ungdomen tror, att det onda avhjälpes med vegetarisk diet och esperanto.
- 3) Hitter är en >typisk paralytiker,< d. v. s. en slyftiker i långt framskridet stadium.
- 4) Hela det gamla systemet är genomrutet.

Allting måste till det yttersta förnkälas. Satsen nr 1 tillät jag mig kalla löjvickande, satsen nr 2 ansåg jag vara ett överord, som icke vittnade om vidare bekanskap med den socialdemokratiska ungdomen, satsen nr 3 är åtminstone oövertygad, satsen nr 4 är självfalligt *sann* men för att uttrycka sig välilligt föga originellt, satsen nr 5 anser jag för min ringa del ej blott oriktig utan även skadlig för det kommande samt uppbyggingsarbete av världen. Visserligen utplymper mig för Elfred Kumm att det är filosofien >bärande principer< att >förenka< och >syntetisera.< Jag tackar för upplysningen, som för mig innebär något alldeles nytt. Om det nämligen är filosofiens uppgift att >syntetisera,< så kan det icke vara dess uppgift att >förenka< eftersom de båda begreppen stå i logiskt motsättningsförhållande till varandra. Detta om detta.

Jag skall icke mycket vidröra hr Kums många insinuationer om de motiv, som förmitt mig till yttra mig i denna fråga. Jag låter det lugnt passera, att han t. ex. tillmålar mig den djävulska underfundigheten, att jag sitter bakom mitt skrivbord

och väntar med skadeglädje på att svälten skall tysta munnen på skrikhalsarna för att få ro. Jag lämnar därhän den försäsliga beskyllningen, att jag skulle så högt älska den >mjölkaktiga förmöjsamheten< hos arbetarungdomen. Om hr Kumm läst rätt innanåt skulle han ju eljest ha kunnat se, att jag tvärtom ville *frिता* den socialdemokratiska ungdomen från beskyllningen för denna engelskap och att jag sade varter på att den saknar den. Det är ju tvärtom Nexös, som beskyllt den socialdemokratiska arbetarungdomen för >mjölkaktighet< och jag som hävdade motsatsen. Nexös beskyllning drabbar t. ex. 90 proc. av den svenska arbetarungdomen (mycket lågt räknat) och lika många i Danmark, Norge, England, Frankrike. Jag tillåter mig nu fråga: vad kan man hoppas av en värld, där den äldre generationen blott kan >lave handgranater< och ställa till krigs, medan den yngre är så bleksiktig? För min del tror jag litet bättre både om den yngre och den äldre generationen. Det finns tendenser på gott och ont inom båda. Men det är sant, jag ju inte vittneslig eftersom hr Kumm i samband med några glapord om min verksamhet på Brunnskvip konstatert att jag ingenting vet om arbetarungdomen.

Kanske vet jag ändå ett och annat om gubben Sokrates, vars stora slagskugga hr Kumm manar fram. T. ex. att han enst vidvade, att *de stora dikarna icke förstär på politiken* (se härom Försvaret). Eller att det alldeles icke var >de dygdiga borgarna< i Aten, som förde Sokrates till döden utan tvärtom några unga streber, som ville göra sig ett namn i politiken. Sokrates talar med ett visst översende om >de där mycket unga männen.< — Jag är i erigen, bäste hr Kumm, rädd att gubben Sokrates passar illa i det här sammanhanget.

I övrigt har jag faktiskt i sak inte mycket att svara hr Kumm, eftersom hans inlägg inte direkt utmärks av någon större saktighet. En sak måste i alla händelser föröns mig — att nämligen hr Kumm lyckats tillägna sig så litet av den moderna socialisms hela samhälls- och hi-

Två dikter

Av Hjalmar Gullberg.

Ur den nyutkomna diktsamlingen ANDLIGA ÖVNINGAR.

Exercitia spiritualia.

MELLAN GUD och N. N., här nedan kallad poeten, har följande överenskommelse ingåtts denna dag. Poeten skall verka på jorden som ombud för Evigheten. För att i kamp mot materien vinna övertag måste han lära sig vaka och utstå nattarbeten. Guds vilja, ej klåpars regler, skall vara hans enda lag.

Poeten skall stå som en gränsväkt med uppmärksamheten riktad mot levande människooöden och samtidigt noga ge akt på verklighetsproblemet i den värld som är dömd och diktdad; som lön må han vänta sig några smicker och mäsas förakt. Sedan det härmad gjorts tydligt, att Gud är till intet förplikadt, förklara sig båda parter nöjda med detta kontrakt.

Han som hade ledigt.

EN UNDERLIG förmömsse griper mig när jag svänger om vid hörnet.

storiesn, att han tror, att >proletariats radikaliserings< kan ske genom en antirrigskongress i Holland. Det föraktfulla talet om >reformistiska hooapatillers< får jag väl också lämna åt sitt värde. De vänliga lektioner hr Kumm ger mig skall jag emellertid kvittra med det råd: studera litet närmare den svenska arbetarörelsens historia. Studera t. ex. band för hand Brantings tal och skrifter. Kom sedan tillbaka och tala med samma hänförelse om de reformistiska hooapatillerna. Om ni inte mist lusten.

Vad händer egentligen, vem är jag, varför går Det faller ett milt regn, jag slår upp kragen på min rock. Jag ser herrar med portföljer bana sig vägg genom trängseln, alla tycks ha viktiga saker att bestyra utom jag. Jag ser bilar och spårvagnar, alla har ett mål utom jag. Mekaniskt går jag vidare, allt flyter bort i regnet, konturer och färger lösas upp, det hela blir så överkligt. Genom larmet, som när mig som dyning från havet, hör jag en stämma, varifrån och vems? >Från evighet till evighet varar mitt rike, allt annat är en dröm, är meningslöst och tillfälligt. Utan att du vet, stackars själ, vad saken gäller, går du några hemliga ärenden för mig. Jag måste välja dig, du var den ende på hela gatan som för tillfället hade ledigt.<

(P. A. Norstedt & Söners förlag.)

Sven Gustav Aunerfeldts korta replik är av en helt annan art. Jag hyser den mest uppriktiga aktning för den idealitet och brinnande tro, som talar ur den, och jag kan förstå, att man från vissa utgångspunkter kan ha känt sig särad över några av mina yttranden. Jag ber emellertid insändaren endast om detta: att han tror mig på mitt enkla ord, när jag försäkrar, att mina ord ända förrestades av en uppriktig önskan att gagna fredens och arbetarklassens sak. Och därmed är från min sida tillräckligt ordat i frågan. Brunnsvik 28 okt. 1932. Alf Ahlberg.

Bliv slank
och fri från reumatism. Tag parafinbid (konstgjuten mest användbara badform) hos ELEKTRO-MEDICO INSTITUTET Södra Kungstorget, 8 tr. Tel. N. 93 92. Endast kvinn. patienter.

Bort med manliga skräsypunkter.

Aftonbladet för den 30 oktober har på ledande plats tagit upp det aktuella problemet om äktenskaps- och befordringsförhållandena inom postverket och framhåller därvid betydelsen av kvinnans frihet också till försvaret.

Det är utan försvärges riktigt, säger tidningen, att om verket i ett visst fall behöver en man eller kvinna, som ej kan fås utanför de kamratgittas krets, så måste tjänstens intresse gå framför andra hänsyn. Men man kan ej föreställa sig annat än att en sådan situation måste bilda ett undantagsfall.

Under alla andra förhållanden bör fortfarande den ordningen råda, att verket får sköta hänsyn till familjen. Familjen, inberäknad tjänstemannafamiljernas välgång är också ett statsintresse av rang. Hr Örne resonerar utifrån sitt verks intresse att styra och ställa med sin personal, såsom det lämpligast eller bekvämligast passar. Men man kan väga kättert att familjernas lycka är ett större statsintresse än postverkets bekvämlighet. Själva sinnelett, som man tycker sig spåra i hr Ornes hänsynstal mer än uttalandet, som antagligen har sin grund i några individuella erfarenheter, om vilka vi ej tvista, äger en stor räddvid, fortsätter Aftonbladet. Finnes hr Ornes och eventuellt andra socialdemokraters mening i denna fråga någon höjelse till maskulina skräsypunkter gällande kvinnan, så är anledning att i tid bestina sig på och rycka upp med roten dylika reaktionära tendenser. Kvinnans frihet till tjänst och utkomst är i denna fråga principerna för det moderna demokratiska samhället. Hennes yrkesarbete har i icke ringa grad bidragit till det nutida samhällets välsänd och till dess familjebildning. Hon är ingen avskild del av mänskligheten. Hon delar i väl så hög grad som någon annan med sig av lönen för sitt arbete, närmast till man och barn, och bidrar sålunda med sitt arbete till hela samhällets hälsa.

Den mäktiga skolan.

Särtryck av Honorine Hermelins artikel ur Tidevarvet nr 36 kan rekvireras på Tidevarvets exp. Triewaldsgränd 2^{III} mot insändande av 15 öre i frimärken.

VI STÅ TILL TJÄNST

ARMATUR och RADIO.
VAR?
skall man köpa bra och billig ARMATUR och RADIOAPPARATER. Armkröner från kr. 25 till högre priser. Fotovädning DAHLGREN'S ELEKTRISKA HORNSTADEN 49, Götgatan 82, f. d. 52.
BABYUTSTYRSLAR
BABYS BOD
Grevturgatan 9, STOCKHOLM Tel. Ö. 1860.
Specialaffär för Babyutstyrslar och Småbarnskläder.
BAGERI
Pröva våra härliga Grahamskorpor och vårt goda Kaffebrod, specialitet Saffransbröd, samt våra goda ettöres skorper.
Elsas Bageri
Döbelngatan 15, Tel.: N. 154 31. Filial: Malmshälsöngatan 41, Tel.: 153 05.

DÄMFRISERING
f. d. Sundins Damfriserings
T. Sö. 332 99, Ebba Bloom, Götg. 18, 1 tr. Permanent ond. Bläs en sila. Kann. av långt och kort hår. Friskidsid, Hårfrisering och Hårarbete. Rens. Mollusk och Elektriska Hår- och Ansiktsbehandling. Manicure, Pedicure. Gipsbyrå förnas och förnas.
KINESISKA MAGASINET
Äkta Kinesiskt Thé
från eget plantage. KINESISK SHANTUNG KINESISKA MAGASINET (Rylanders) Etabl. 1883. Jungfrug. 29, Stockholm.
KLÄDESMAGASIN
Klädesmagasinet Å Söder.
40 Götgatan (hörnet av Höbergsgatan) SKINNIMATIONER i ett 40-tal moderna variationer. KAPPTYGER - KLÄDNINGSTYGER

MUSIKLEKTIONER
Piano-
Orgel- och Sånglektioner givas åt nybörjare och något försökarna. Examinand lärarinna. Uppslags. 70. V. 392 49.
MOBELPOLITYR
Lundahns Möbelpolij
Svensk vara är ett utmärkt renoveringsmedel för bonade, polerade och lackerade möbler, golv, korkmattor etc. Borttager väntefärdigheter på bonade möbler. Återställer dem i sitt nybånade skick. Efter användning av vätskan är möblerna impregnerade. LUNDABLE TEKN. FABRIK. Mälarhöjden. Tel. Mälarhöjden 696. Nederg. Kjöpmang. 24, Stockholm, Tel. 322 99.
PARFYMAFFAR
RIK SORTERING AV
Parfumer, Tvålar, Kammar och Borstar hos **B. Svenssons Parfymaffär** (f. d. Hyllns.) Regeringsg. 11. N. 64 69

SKOLKURSER
Individuell undervisning för klens barn. Förenklade skolkurser. Kursen lämpar sig för elever, som ha svårigheter att följa med i större klasser. **Linda Öbergs Efttr., Skolkurser** Grundade 1914. Tel. V. 394 72.
SPRÅKSKOLA
Brettrens Språkskola
Karlavägen 22, 1 tr. Tel. (1) 114 45. Privatkurser i Latin, Tyska, Engelska, Svenska, Matematik. Mottagn. 11—12 f. m.
TANDTEKNIKERKURSER
Tandteknikerkurs
Ged. utbildn. i guld- och kautschukarb. Mångårig erf. E. Landau, Valhallavägen 112, Stockholm. Tel. Norr 195 21.

REKLAMKONSTSKOLA
Utbildning
för reklamens yrken samt **MODETECKNING** erhålles vid **REKLAMKONSTSKOLAN** Telefon: O. 35 60. Söbylegatan 3.
TENN
Linders Efttr.
Specialaffär i svenskt **TENN**
SIBYLLEGATAN 29
TEXTILIER
Ateljé ÅSA-CARINA
Jakobsbergsgatan 9, 4 tr. (invid Biblioteksgatan) Tel. (1) 192 64.
Svenska handvävda Dräkttyger. Moderna möbiltyger.

ELLA WITT-NORDGREN'S
BOKBINDERI
Hantverkaregatan 4, 1 tr., Stockholm. Kh. 87 31.
Rekommenderas för Biblioteks- & Privatband. Lektioner meddelas. Begär prospect.
BOSÄTTNINGSAFFÄREN
9 Lilla Nygatan (Spårväghsällplats: Käkrinken) - Telefon N. 145 29
Schönfeldts Efttr.
BO BURMEISTER
Rekommenderas sitt välortrade lager av GLAS, KERAMIK, PORSLIN och BOSÄTTNINGARTIKLAR

KOP DE VANFORAS ARBETEN
GYRNA DE VANFORAS FÖRSÄLJNINGSCENTRAL Beridarebanan 23, B. Sthlm. Tel. 35 16.
Försäljning av vanforas arbeten: Vänvänder, släckad varor av alla slag, klänningar, barnkläder, handarbeten, rockar och förkläden, lampor, barnskåp, lekstolar m. m. m. Beställningar emottagas. HJALP DE VANFORA TILL SJÄLVHJÄLP!

RENOVERINGAR
Tor Hansson & Co. Konservatorateljé
DROTTNINGGATAN 10, 5 tr., STOCKHOLM. Tel. (1) 119 79.
Renoverar skulpturer, målade och förgyllda antikviteter och konstföremål. Utför dekorativa målningar i antika stilar på möbler m. m.
SJUKHEM
Sjuk- och Konvalescenthem
STUREHEMMET
Stureparken 7, Tel. 182 79.
Wendela Heiman, Dipt. Rödakorssyster.

TAPETSERARE o. DEKORATOR
ANTON PERSON
Mäster Samuelsgatan 40, I. T. N. 184 19.
FATÖLJER - SOFFOR - OTTOMANER
Beställningar och renoveringar utföras till humana priser o. garanti för gott arbete.

TVÄTTANSTALT
WIENER TVÄTTANSTALT A.-B.
Ulvsunda. Tel. 618.
TVÄTT - MÅNGLIG STRYKNING - GÅRDINER
Hämtning dagligen.
UR och OPTIK
Fryd Edert hem
med ett ur från urmakare **J. Wahlgren**
URMAKARI & OPTIK
Hornsgatan 1
Invid Södermalmsort.

En fråga...

(Forts. fr. sid. 1.)

Efter henne följer ännu fyra, som hör samman med 1870-talet, som »gätt ut till folkets» för att lyfta det ur mörker och namnfest elände, men slutat som terrorist. Där är Sofja Perowskij med sitt rosiga, tjusande flickansikte och Vera Figner med sitt mörka, sköna, stränga. Båda är organisatörer av attentatet mot tsar Alexander II den 1 mars 1881. Sofja fick pliktia med döden genom hängning, Vera Figner med 22 års fängelse. Gripande är Sofjas saktadord till den lämnade gärningen, arbetet ute bland folket, innan hon tveklöst går att bli mildare och dödsdömd. Men då modern en enda gång får besöka henne i fängelset, kort innan dödsdomens skall gå i verkställighet, hade hon »talat mycket litet. Som ett sjukt och misshandlat barn låg hon orörlig med huvudet i moderns knä.»

Vera Figner hade i två år utfört ett otroligt arbete som fältskär på den ryska landsbygden, men förlofvän ger henne om att på den vägen komma ess ett steg framåt. »Visa mig, hur jag under nuvarande förhållanden kan tjäna folket, och jag är strax beredd att åter gå på landets utbrister hon till en kamrat. Det var kort innan hon slöt sig till terroristerna.

Det är en gripande tragik över dessa 70-talets kvinnor. Den börda de äger om på hänförelsens krafter är övermåttig. Deras liv tycks sluta i skugga. De två sista av bokens gestalter är

unionen, hör till den litteratur som »går bäst» och därför blivit upptagen också av de stora förlagen och tidsningsföretagen.

I detta intresse, vars berättigande väl ingen kan förneka, finns emellertid ett drag som ganska tydligt förräder sig som hasardspelarens spänning inför utgången av spelet — det gäller att ha hällit på

Rysk studentska från 1870-talet.

rätt häst! Men hästarna betyder intet, d. v. s. människorna, idéerna. Det är utgången man bekymrar sig för av olika skäl.

Detta hasardspelarintresse hos den omkringstående mängden förtär verkan av

Nadescha Krupskaja.

Krupskaja, Lenins maka, och Alexandra Kollontay.

Dessa har alltså lyckats. Terrorister för egen del har de ej behövt bli. Den tunga, ogenomträngliga massa, som deras föregångare förtivlade om att kunna rubba, har rört sig och lyftat dem till sanna ledarskap.

Men är deras uppgift, deras liv, som ännu inte framtagna dem, männe lättare än deras föregångares? Det kan ingen genomskåda. Men säkert vinnes inga lättlikta segrar i Krupskajas kamp för att ge uppöstran åt dessa millioner okunniga och förkomna — också åt »vilda barn» och gamla analfabeter. — Säkert inte heller i Kollontays arbete för »den nya kvinnan» eller i den diplomatiska världen.

Det har ju till sist gått därhän att tidningsartiklar och böcker, som behandlar händelser och förhållanden inom Sovjet-

den verkliga utmaningen, den blodigt allvarliga frågan från sovjetvärlden, som tycks mig lyda ungefär så: Detta gör och lider vi för det nya samhället, det klasslösa kamratsamhället. Är ni, våra medhållare, beredda att sätta in liv och ande, svält, hemlöshet och arbete för detta så som vi? Och ni, våra medhållare om målet, men motståndare i fråga om vägen och medlen, vad gör ni, vad går ni för vägar för att nå detta också av er erkända mål?

Ellen Michelsens bok är ägnad att väcka denna fråga, där den sover. Dessa den ryska revolutionens kvinnogestalter från två skilda epoker talar ett oförgätligt språk om den genomträngande kraften hos dem som blivit »märkta», träffade i hjärtat av vad som mött dem, så att de sedan aldrig kunnat nås av vanans och likgiltighetens rön.

Honorine Hermelin.

Vårt främlingskap.

Höstbrev från Island.

En kall och blåsig men solig dag sist i september gick jag på ett tun utanför Reykjavik och hjälpte en landsman att räsa samman de sista höstarna, under det vi läskade våra själar med ett lyssna till vårt modersmål...

Det är en liten modigt stockholmska, som hamnat häruppe — hennes make är hús-måleri (husmålare), själv är hon konstnär av Guds nåde. Kort innan den isländska veckan startades i Stockholm höll hon utställning i »Ströget» i Reykjavik — ett femtiotal dukar, olja och akvarell. Det var dyrt att få lokal, men hon visste nog, att hon hade något att visa, och så hoppades hon kanske, att det ofta omtalade och omskrivna intresse för svensk kultur, som här finnas här i landet, skulle visa sig — åtminstone i form av besök... Där var en och annan med svenska motiv, låtta, ljusa världslampor från Söderström och ett par stockholmsbilder, som skänkte mitt svenska hjärta en vemodsladad värförnelse mitt i höst-rusket. Men hennes kraftfulla, djärva och sublima Islands-bilder uppenbarade för mig att vi här uppe här i varje fall ämnat till en stor målare, vilket likaledes är Kjarrvals (Islands främste målare) uppfattning. En dag, då vi rikades, utbrast han: »Det finns ju dukar här, som jag ögonblickligen skulle köpa, om jag hade råd, det är måsterverk, gudarna vet, var hon lärt att måla så! Jag skulle köpa dem åt henne själv, sådana dukar skall behöva inte säljas... Men annars är hon alldeles för billig...»

Vi gick ute på det soliga tunnet och taldade om »gift kvinnas nationalitet», och jag uppläste följande uttalande citerat i Tidevarvet nr 33: »Jag kan omöjligt arbeta mig upp till något intresse för gift kvinnas nationalitet — frågan är teoretisk, främmande och konstgjord, jämförd med sådana livsfrågor som fred och arbetslöshet». — Det förefaller oss cyniskt (bortsett ifrån att denna fråga inte är alldeles utan samband med både fred och arbetslöshet) men det är givetvis inte så menat — det är bara ytprat av en person, som aldrig erfarit främlingskapet.

»Är jag svensk eller är jag isländsk?»

frågar den unga konstnärinnan. — »Här kallas jag svensk, därhemma isländsk, men till innet lands konstnärer har jag rätt att räkna mig?»

När den Stora Freden kommer, kan det måhända vara tillgittigt, var man hör, men än så länge, och i synnerhet i dessa tider, då man gör allt för att resa konstlade murar mellan folken, vore det ett stöd för tusentals kvinnor i främmande land bara att veta, att de äga rätt att höra till det folk, som fostrat dem. De flesta skulle väl aldrig bli i tillfälle att begagna denna rätt, skulle aldrig komma att sätta sin fot på den festerjord de en gång frivilligt lämnat för alltid; starkare band binda dem till deras nya hemjorda, även om denna kanske alltid förblir dem främmande. Men för en och annan, som eventuellt återvänder för alltid eller för en tid, kunde det vara behagligt att slippa blåsa för att man möjligen glömt att anmäla hos detektiva polisen att man är uttänning.

Ubi bene — ubi patria — det är vårt övermodiga fältrop, när vi draga ut; när man råkar de gamla i främmande land är det som om Heidenstams stundom förhånade »stem raders» ljuda från deras läppar...

I en liten skum butik i Reykjavik blev jag en dag tilltalad av en sliten gammal dam, som jag inte kände. Hon hade följt efter mig blott för att få tala — hon hade intet ärende därinne. Hon talade isländska, men hennes skänkska härsamling rörde sig strax; 50 års vistelse här i landet hade inte kunnat utplåna hennes nationalitet, även om hon för länge sedan glömt språket... Hon hade aldrig återställt Sverige, sedan hon som sextondårig lämnat det. Kanske hon alls inte skulle ha glädje av att komma dit, gammal, frände- och vänlös... Men det var något hos henne, som liksom bönföll mig om att få höra till någotstades, och där jag gick vid hennes sida i folkträngseln på Austurstræti kände jag att vi två hörde samma och de som mötte oss förehöll mig i samma stund underligt främmande, kalla, likgiltiga...

Estrid Falberg-Brekkan.

Medborgarskolan vid Fogelstad.

KVINNLIGA MEDBORGARSKOLAN VID FOGELSTAD har avsutat sina kurser för året. Kursdeltagarnas antal har i år varit sammanlagt 68, fördelade på tre kurser, i juni, juli och september-oktober. Liksom under föregående år har ett stort antal olika yrken, åldrar och landsdelar varit representerade vid skolan. Vi meddela härnadan namnen på dessa nya medlemmar av Fogelstadförbundet:

Junkursen.

Fru Mina Anderson, Norrköping, Fruen Signe Anderson, Charlottenberg, Fruen Signe Bengtsson, Stockholm, Fruen Dagmar Bergendal, Norrköping, Fruen Hedvig Falck, Karlskrona, Fruen Karina Hedlund, Stockholm, Fruen Stina Hedlund, Stockholm, Fru Frida Holmviist, Sundsvall, Fruen Hildur Håkansson, Kallinge, Fruen Tyra Holmstedt, Stockholm, Fru Lilian Löwenander, Kneippbaden, fru Lema Malmkvist, Jönköping, fru Ida Magnusson, Sundsbruk, fru Sofia Paulsson, Södelå, Fruen Edit Olsson, Stockholm, Fruen Emma Persson, Stockholm, Fruen Vendela Ragne, Enskede, Fruen Brita Stenbeck, Nyässhamn, Fruen Anna Sönnemark, Åstorp, Fruen Anna Ullberg, Geijersholm, fru Gunhild Wangberg, Stockholm, Fruen Agda Willén, Alberg, Fruen Léonore Wulff, Kneippbaden.

Julkursen.

Fruen Gullborg Altern, Oslo, Fruen Berta Anderson, Bällingsta, Fruen Anna

Anderson, Norrköping, Fruen Zelma Berglund, Nynäshamn, Fruen Beda Bjelke, Rimfors, Fruen Ingrid Carlstedt, Hildingsta, Fruen Elsa Eliasson, Dalbacka, Fruen Elsa Holm, Gävle, Fruen Sigrid Holm, Målerås, Fruen Anna Holmström, Stockholm, Fruen Tyra Holmström, Stockholm, Fruen Elma Hull, Stockholm, fru Hildur Jonsson, Floda station, Fruen Magda Jonsson, Ramsede, Fruen Greta Lindgren, Göteborg, Fruen Ragna Ljungdell, Finland, Fruen Emmy Lundberg, Sjöbo, Fruen Brita Molin, Simonstorp, Fruen Olga Nyberg, Sundsvall, Fruen Bertha Pettersson, Falun, Fruen Sigrid Regnell, Örebro, Fruen Hanna Svensson, Halmstad, Fruen Ellen-Ida Teckman, Vintrosa, Fruen Karin Werner, Limnared, Fruen Greta Werner, Limnared, Fruen Lydia Åkesson, Hultsfred, fru Anna Öberg, Sundsvall.

Höstkursen.

Fruen Helna Anderson, Borås, Fruen Vera Anderson, Norrköping, Fruen Signe Anjou, Jönköping, Fruen Ruth Bondesson, Bidalite, fru Lisa Hammarin, Malmköping, Fruen Magda Hellqvist, Stockholm, Fruen Maja Håkansson, Jämsjöläst, Fruen Linea Johansson, Skene, fru Lissy Johansson, Sundsvall, Fruen Bellia Larsson, Stockholm, Fruen Dora Larsson, Skene, fru Cecilia Magnusson, Essvik, Fruen Mathilda Nilsson, Spjutsbygd, Fruen Ruth Nilsson, Kilarörs, Fruen Elin Norén, Borås, fru Siri Dora Nordqvist, Fageriviksrudd, Fruen Edith Rank, Finland, fru Alma Äqvist, Ystad.

Råd och Rön

GLASMÄSTERI

Jilborns Glasmästleri & Ramaffär
Kammakargatan 27, Stockholm.
Tel. 61 62, (10) 61 62. Efter afårstid:
Tel. Vasa 155 42.
Utför alla slag av
Glasmästleri, inramningar, speglar, omförygglningar.
Reellt och billigt arbete garanteras!

KORGMOBLER

Kvalitetsutförda
Korgmöbler
Köper Ni absolut fördelaktigt
direkt från tillverkaren.
KORGMOBELFABRIKEN
Enskede. Tel. Enskede 2013

PENSIONAT

NÄR NI RESER TILL STOCKHOLM
beställ rum i
PENSIONAT BRISTOL
Drottninggatan 83v • Tel. 12370
Centralt och billigt

TRIKÅ&AFFÄR

Trika- & Garnaffären
S:t Eriksgatan 17, Tel. 130 93.
ALLT NYHETER
i damkottor, jumpers och underkläder.
Stor sortering av Dam-, Herr- och Barnstrumpor. Garn och silke till virkning.
Prima väror. Silkesstrumpor uppsnäckas.
S. Åkerman.

PÅLSATELJEN

PÅLSATELJÉ
N. G. MÖRK
Folkungagatan 49
(Går huset från Götgatan,
nutt för Götgatan)
Tel. 56. 48 54 (40) 48 54.
Beställningar och reparationer utföras till ytterst låga priser.
Förskäligt arbete garanteras.

TIDSKRIFTEN QUO VADIS?

MOTTO:
Individens problem — världens problem

Problemförrädrar
Svensk fars på världsteatern
Moderskap och livskall
Den friaste fria skolan

Säljes överallt genom Sv. pressbyrå.
Pris 85 öre.
Årsprenumerering Kr. 6:50.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid
10-12.
EXPEDITION:
Telefon N. 48 42.
Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4
e. m. Postgiron 15 44.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:— halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932
Zetterlund & Theanders Böktryckeri-A.B.